

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Generální finanční ředitelství**, se sídlem Lazarská 7, Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2013, č. j. 35110/13/7001-31001-505350, o námitce podjatosti,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem Mgr. Václav Trajer, JUDr. Petr Černý a JUDr. Markéta Lehká **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 15 Af 165/2013.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou domáhá zrušení shora vypočteného rozhodnutí žalovaného. Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 22. 4. 2014, č. j. 15 Af 165/2013 - 42, vyslovil, že návrh žalobce na rozhodnutí o neúčinnosti doručení žalobci písemnosti Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 1. 2014, č. j. 15 Af 165/2013 - 15, se zamítá. Zároveň krajský soud vydal dne 22. 4. 2014 usnesení č. j. 15 Af 165/2013 - 45, jímž nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků a nevyhověl návrhu žalobce na ustanovení zástupce. Následně krajský soud usneseními ze dne 19. 5. 2014, č. j. 15 Af 165/2013 - 50, č. j. 15 Af 165/2013 - 51, vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku.

Na to reagoval žalobce tak, že přípisem ze dne 26. 5. 2014 namítl podjatost všech soudců krajského soudu, neboť jinak dle jeho názoru hrozí, že bude pokračováno v „pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování“. V námitce podjatosti je výslovně uvedeno, že je podána s ohledem na obsah dvou vposled uvedených usnesení.

Ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti ve výroku jmenovaní soudci shodně uvedli, že nemají žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci. Necítí se být podjatí.

Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), podle kterého jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Podjatost soudce také zasahuje do principu nezávislosti soudce. Institut soudce vychází z premisy nezájatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř demokratické společnosti. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., tak je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, vztahem srdečně přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti. V nastalém případě přitom žalobce žádný podobný vztah nenamítá.

Jde-li o důvody uvedené v druhé větě § 8 odst. 1 s. ř. s. (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení), pak smysl a účel tohoto ustanovení spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „*předchozí soudní řízení*“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. O takový případ však evidentně nejde, neboť věc je ve fázi řízení před krajským soudem coby soudem prvního stupně. Žalobce také nenamítá, že by se jmenovaní soudci jakkoliv podíleli na vydání rozhodnutí před správním orgánem.

pokračování

Z námitky podjatosti vyplývá, že je podána s ohledem na předchozí rozhodovací činnost krajského soudu, zejm. s ohledem na výslovně uváděná usnesení, kterými byl žalobce vyzván k zaplacení soudního poplatku. Zde je třeba znovu poukázat na § 8 odst. 1 s. ř. s., kde je výslovně uvedeno, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Stálá je ve výše uvedeném směru i judikatura zdejšího soudu. Podle usnesení ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS, podíl soudce na rozhodování v „*předchozím soudním řízení*“ ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., který zakládá důvod pro jeho vyloučení, se týká rozhodování ve stejné věci u soudu nižšího stupně; „*předchozím soudním řízením*“ není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků. Obdobné jsou i právní závěry plynoucí z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS.

Závěrem je třeba podotknout, že žalobce sice neoznačil konkrétní soudce, jejichž podjatost namítá, nýbrž důvody pro vyloučení vztáhl ke všem soudcům správního úseku krajského soudu; v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu bylo nicméně třeba zkoumat, zda jsou dány důvody pro vyloučení soudců, kteří mají věc v souladu s rozvrhem práce projednat a rozhodnout, v daném případě soudců, kteří jsou uvedeni ve výroku. Teprve v případě, že by Nejvyšší správní soud nebyl shledal vyloučení těchto soudců, resp. některého či některých z nich, z projednávání a rozhodnutí věci, posuzoval by býval žalobcem tvrzené důvody podjatosti ve vztahu k dalším soudcům, kteří podle rozvrhu práce členy daného senátu zastupují, a byli by tak povoláni k posouzení věci (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34).

Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2014

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu